

Dosarul nr.2r-184/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. N. Arabadji)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Anton, I. Țurcan, V. Cotorobai)

DECIZIE

08 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Lilia Draguța,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția Teritorială Centru, împotriva Liliei Draguța cu privire la încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și a penalității,

împotriva încheierii din 12 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a restituit ca fiind depusă în afara termenului legal cererea de apel,

c o n s t a t ă:

La 04 martie 2019, prin intermediul poștei (f.d.17), Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția Teritorială Centru, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Liliei Draguța, fondator a ÎI „Lilia Draguța”, solicitând încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru anii 2016-2018 în sumă de 12168 de lei, a penalității în sumă de 3338,09 lei.

Prin hotărârea din 13 septembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția Teritorială Centru și s-a încasat de la Lilia Draguța, fondator a ÎI „Lilia Draguța”, în beneficiul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, Agenția Teritorială Centru, suma de 4056,00 de lei cu titlu de primă de asigurare pentru anul 2016, suma de 1115,40 de lei cu titlu de penalitate pentru perioada întârzierii de la 01 aprilie 2016 până la 31 decembrie 2016, suma de 4056,00 de lei cu titlu de primă de asigurare pentru anul 2017, suma de 1115,40 de lei cu titlu de penalitate pentru perioada întârzierii de la 01 aprilie 2017 până la 31 decembrie 2017, suma de 4056,00 de lei cu titlu de primă de asigurare pentru anul 2018, suma de 1107,29 de lei cu titlu de penalitate pentru perioada întârzierii de la 03 aprilie 2018 până la 31 decembrie 2018, iar în total suma de 15506, 09 lei; s-a încasat de la Lilia Draguța, fondator a ÎI „Lilia Draguța”, în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 465, 18 lei.

La 04 noiembrie 2019, Lilia Draguța, fondator a ÎI „Lilia Draguța”, a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 13 septembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe

și emiterea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată depusă de Compania Națională de Asigurări în Medicină, scutirea de la plata taxei de stat.

Prin încheierea din 12 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit ca fiind depusă în afara termenului legal cererea de apel înaintată de Lilia Draguța împotriva hotărârii din 13 septembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, iar apelanta nu a solicitat repunerea în termen; s-a restituit apelantei cererea de apel cu toate documentele anexate.

La 24 decembrie 2019, Lilia Draguța a declarat recurs împotriva încheierii din 12 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău solicitând admiterea recursului, casarea integrală a încheierii instanței de apel din 12 decembrie 2019 și restituirea cauzei pentru judecarea cererii de apel.

În motivarea recursului s-a invocat că nu a fost înștiințată și nu a fost prezentă la pronunțarea hotărârii din 13 septembrie 2019. Dispozitivul hotărârii din 13 septembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, i-a fost expediat prin intermediul poștei la 09 octombrie 2019 prin scrisoarea din 08 octombrie 2019, iar cererea de apel a fost depusă la 01 noiembrie 2019, adică în termenul de 30 de zile.

Totodată, și-a exprimat dezacordul cu hotărârea primei instanțe, motivând că în anul 2004 ÎI „Lilia Draguța” și-a încetat activitatea și era în proces de lichidare. Respectiv, nu a activat, nu a înregistrat venituri și evident nu au fost alocări către CNAM. La 19 septembrie 2007 a devenit pensionar în baza vârstei și din 27 aprilie 2009 este cetățean al Federației Ruse, cu înregistrare în or. Breansc, unde beneficiază de pensie și asigurare medicală.

Concomitent, a menționat că cele enunțate le-a redat și în referința la cererea de chemare în judecată, datată cu 24 aprilie 2019, fiind anexate documentele necesare.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată la 12 decembrie 2019, iar Lilia Draguța a declarat recurs la 24 decembrie 2019, ceea ce denotă că recursul este declarat în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat prin prisma argumentelor invocate în recurs și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat de Lilia Draguța și va menține încheierea contestată, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În conformitate cu art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Art. 113 Cod de procedură civilă prevede că dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Art. 362 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă statuează că termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Corelând normele de drept procedural citate cu situația de fapt, Colegiul apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de apel privind restituirea ca fiind depusă în afara termenului legal cererea de apel înaintată de Lilia Draguța împotriva hotărârii din 13 septembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, iar apelanta nu a solicitat repunerea în termen.

În dezvoltarea acestei ipoteze, Colegiul relevă că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția Teritorială Centru, împotriva Liliei Draguța cu privire la încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și a penalității, a fost pronunțat la 13 septembrie 2019 (f.d.31).

Cererea de apel împotriva hotărârii din 13 septembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost depusă la 04 noiembrie 2019, de către Lilia Draguța (f.d.39-41).

Prin încheierea din 12 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit.b) Cod de procedură civilă, s-a restituit ca fiind depusă în afara termenului legal cererea de apel înaintată de Lilia Draguța împotriva hotărârii din 13 septembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, iar apelanta nu a solicitat repunerea în termen; s-a restituit apelantei cererea de apel cu toate documentele anexate (f.d.45-46).

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Colegiul notează că instanța de apel corect a reținut că apelanta a depus cererea de apel în afara termenului legal și nu a solicitat repunerea în termen, or, în contextul normelor de drept procedural citate *supra*, instanța de apel putea să soluționeze repunerea în termen pentru declarare a apelului doar în cazul existenței unei astfel de solicitări în temeiul art. 116 Cod de procedură civilă.

Prin prisma criticilor aduse de către recurentă precum că apelul a fost declarat în interiorul termenului de 30 de zile, având în vedere că nu a fost înștiințată și nu a fost prezentă la pronunțarea hotărârii din 13 septembrie 2019, iar dispozitivul hotărârii din 13 septembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, i-a fost

expediat prin intermediul poștei la 09 octombrie 2019, Colegiul relevă că legiuitorul a stabilit un termen strict de 30 de zile pentru declararea apelului de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Odată ce legiuitorul a stabilit un termen strict de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii pentru exercitarea căii de atac-apelul, apelanta/recurenta nu au avut decât obligația de a se conforma acestui termen.

Chiar și în condițiile în care pârâta/recurentă nu au fost prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii primei instanțe-13 septembrie 2019, pornind de la faptul că litigiul a fost judecat unipersonal, în procedura scrisă a cererilor cu valoare redusă, în conformitate cu art. 276³-276⁴ Cod de procedură civilă, în baza materialelor existente, pârâta/recurentă a cunoscut despre existența litigiului inițiat împotriva sa.

Implicit, Colegiul consideră necesar de a releva unele circumstanțe esențiale acestui aspect. Astfel, prin încheierea din 18 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a acceptat și s-a primit spre examinare în procedura de examinare a cererilor cu valoare redusă cererea depusă de Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția Teritorială Centru, împotriva Liliesi Draguța cu privire la încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și a penalității (f.d.18).

În conformitate cu prevederile art. 276³ alin. (1), (2), (3) Cod de procedură civilă, procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este scrisă. Judecătorul poate dispune citarea participanților la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar sau dacă admite solicitarea uneia dintre părți de a examina cererea în ședință publică. Judecătorul poate să respingă o astfel de solicitare în cazul în care consideră că, ținând cont de împrejurările cauzei, nu sunt necesare dezbateri publice. Respingerea se dispune printr-o încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul. În termen de 30 de zile de la comunicarea cererii de chemare în judecată și a înscrisurilor anexate, inclusiv în cazul comunicării prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, pârâtul prezintă instanței judecătorești și reclamantului o referință, precum și copii de pe înscrisurile necesare. Pârâtul poate depune o cerere reconvențională în condițiile art.172 și 173 doar dacă valoarea acțiunii reconvenționale nu depășește valoarea admisibilă și condițiile legale de exercitare a cererii inițiale cu valoare redusă.

În contextul normei citate, prin scrisoarea din 26 martie 2019, Liliesi Draguța, fondatorul ÎI „Lilia Draguța”, de către instanța de judecată i-au fost comunicate actele de procedură în conformitate cu art. 100 alin. (1), art. 105 alin.(1) Cod de procedură civilă (f.d.19).

La data de 24 aprilie 2019, Lilia Draguța, fondatorul ÎI „Lilia Draguța”, a depus referință la cererea Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, Agenția Teritorială Centru, depusă împotriva sa, anexând și acte în susținerea poziției redată în referință (f.d.21).

Drept urmare, la 13 septembrie 2019 a fost pronunțat dispozitivul hotărârii judecătorești în baza materialelor anexate (f.d.31).

De altfel, diligența părților de a urmări desfășurarea procesului nu a fost exclusă, iar în contextul prevederilor art. 56 alin. (3), art. 61 alin.(1) Cod de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale.

Totodată, nu poate fi reținută alegația recurenteii precum că s-a încadrat în termenul de 30 de zile întrucât a recepționat dispozitivul hotărârii judecătorești la 09 octombrie 2019, în situația în care apelul a fost înregistrat la 04 noiembrie 2019 (f.d.39), iar termenul de atac cu apel, în temeiul art. 362 alin.(1) Cod de procedură civilă, este de 30 de zile din data pronunțării dispozitivului hotărârii judecătorești. Prin prisma art. 111 alin.(3) Cod de procedură civilă, termenul începe a curge din data următoare datei pronunțării dispozitivului hotărârii judecătorești.

Subsecvent, Colegiul apreciază ca fiind întemeiată ipoteza instanței de apel precum că apelanta a exercitat calea de atac tardiv și nu a solicitat repunerea în termen.

Colegiul învederează că apelanta/recurenta la depunerea cererii de apel la 04 noiembrie 2019 (f.d.39) împotriva hotărârii din 13 septembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, nu a solicitat repunerea în termen pentru declararea apelului.

Sub acest aspect, Colegiul apreciază ca fiind corectă constatarea instanței de apel precum că apelanta nu a solicitat repunerea în termen pentru exercitarea căii de atac-apelul, în condițiile în care textul cererii de apel atestă lipsa unor cerințe în acest sens. De altfel, la materialele cauzei lipsesc alte cereri formulate separat de cererea de apel, prin care s-ar solicita repunerea în termen la declararea acestui. Respectiv, instanța de apel just a conchis, în esență, despre lipsa unei cereri de repunere în termen pentru declararea apelului de către Lilia Draguța. Or, însăși recurentă afirmă în recursul declarat că la înregistrarea apelului s-a încadrat în interiorul termenului de 30 zile, doar că recurenta a calculat acest termen de la 09 octombrie 2019, când ar fi recepționat dispozitivul hotărârii judecătorești și nu de la 13 septembrie 2019-data pronunțării.

La caz, Colegiul precizează că repunerea în termen pentru declararea apelului putea fi soluționată de către instanța de apel doar în condițiile în care apelanta ar fi formulat o cerere de repunere în termen cu prezentarea probelor pertinente și admisibile în justificarea acestei omisiuni, ceea ce la caz lipsește. Or, solicitarea de repunere în termen este o prioritate a apelantei și nu poate fi soluționată din oficiu de către instanța de apel.

Aici este de remarcat că prin impunerea unor termene limite în vederea valorificării drepturilor pretinse a fi lezate se urmărește o bună administrare a justiției și asigurarea securității raporturilor juridice.

Concomitent, Colegiul accentuează că legiuitorul prin stabilirea unui termen de declarare a apelului a urmărit: asigurarea celerității procesului civil în întregime, în special luându-se în considerare și fazele facultative ale procesului civil, cum ar fi executarea silită, apelul; stimularea persoanelor care dispun de dreptul la apel de a-l valorifica într-un termen prevăzut de lege; asigurarea stabilității raporturilor juridice constatate prin hotărârea primei instanțe, întrucât acestea nu pot să rămână până la infinit sub amenințarea pronunțării unei noi soluții; oferirea participanților la proces a unei perioade suficiente de a lua cunoștință de materialele dosarului și de a formula motivarea cererii de apel.

În corolar, pornind de la lipsa unor încălcări de ordin procedural sau de altă natură, care ar determina casarea încheierii contestate, Colegiul apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de apel privind restituirea apelului ca fiind declarat în

afara termenului legal, or, apelanta nici nu a solicitat repunerea în termen la etapa depunerii cererii de apel.

Alte argumente aduse de către recurentă nu pot fi reținute, deoarece se referă la fondul cauzei.

Prin prisma respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 Cod de procedură civilă, relevant și în jurisprudența CtEDO, circumstanțele relatate denotă că recurenta și-a neglijat dreptul de valorificare în termen a drepturilor procedurale.

Dealtfel, art. 10 alin. (3) Cod de procedură civilă statuează expres că sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

În virtutea art. 27 alin. (1) Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat cu menținerea încheierii contestate.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție
d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Lilia Draguța.

Se menține încheierea din 12 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Compania Națională de Asigurări în Medicină împotriva Lilies Draguța cu privire la încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și a penalității.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat